

■ MARGARETA
BĂRBUȚĂ

MOSCOVA :

Patru întâlniri cu dramaturgi contemporani

*L*a începutul lui octombrie, teatrele Moscovei erau, ca de obicei, pline. Repertoriul lor oferea spectatorului o bogată selecție de opere clasice — unele dintre ele păstrând amprenta marilor creatori de școală K. S. Stanislavski și Vl. I. Nemirovici-Dancenko (ale căror puneri în scenă au fost păstrate cu sfințenie de-a lungul deceniilor, dar reimprospătate periodic, prin noi distribuții), foarte multe titluri de piese noi, semnate de dramaturgi sovietici contemporani, și câteva, puține, scrieri aparținând dramaturgiei altor țări. Momentul actual este un moment bun al dramaturgiei sovietice, promovată cu perseverență de teatre (uneori, același titlu apare pe două scene moscovite), primită de public cu interes. Ceea ce se explică, în bună măsură, prin actualitatea tematică, prin preocuparea pentru problematica omului, pentru raporturile sale cu mediul social, investigate cu talent, și, în egală măsură, prin calitatea interpretării actricești, adesea strălucită,

● La Teatrul de Satiră, o comedie nouă — *Fenomenele* — a unui tânăr autor, Grigori Gorin, se bucură de primirea călduroasă a publicului. Bine construită, cu momente de efect, cu întorsături neașteptate, piesa vizează impostura și diversele ei forme de manifestare în știință. Acțiunea se petrece într-o cameră de hotel, în care doi oameni, două „fenomene”, „descoperite” de tinăra cercetătoare Elena Lariceva — unul, cu darul de a muta obiectele din loc prin simplă concentrare intelectuală, celălalt, înzestrat cu puterea de a vedea prin ziduri — se pregătesc să apară în fața unei comisii, ca argumente vii ale unei comunicări științifice. În jurul acestor „fenomene” se petrec o seamă de peripeții, bine înșurubate dramatic, prilejuind confruntări revelatoare de tipuri, relații și atitudini, cu un umor dobândind, pe alocuri, un ton amăruit. Spectacolul pus în scenă de A. A. Mironova, în decorul realist al lui D. Borovski, se desfășoară într-un ritm alert, cu câteva momente-cheie. Dintre interpreți se remarcă, în sobre compoziții, doi actori cu „vină comică”: R. D. Tkaciuk și M. M. Derjavin, acesta din urmă, în rolul unui inginer cu picioarele pe pământ ce a devenit un „fenomen” din pricina condițiilor de muncă.

● Inspirată din documente, fără însă a fi o simplă evocare documentară, „balada dra-

matică” a lui Ion Druță, *Întoarcerea în propria țară*, aduce în scenă ultimele zile ale lui Lev Tolstoi. Lărgind semnificațiile faptelor, dramaturgul-poet care este Ion Druță consideră figura patriarbului de la Iasnaja Poliana drept un simbol. Tolstoi apare, așa cum a și fost, ca un creator preocupat de destinele umanității și de moștenirea spirituală pe care o va lăsa, în conflict cu mediul obuz, limitat la interesele meschin materiale, ale propriei sale familii. Căutarea testamentului lui Tolstoi e o obsesie a tuturor rudelor scriitorului, în timp ce acesta își apără cu tenacitate libertatea spirituală, viața lăuntrică fiind singura proprietate care-i aparține cu adevărat și în exclusivitate. De aici, scene revelatoare pentru lipsa de comunicare dintre Tolstoi și ai săi, pentru prăpastia care desparte cele două lumi: scene de familie și scene care-l proiectează pe Tolstoi în lumea de afară, în contact cu oamenii simpli pentru care a scris și pe care s-a străduit să-i lumineze. Legătura dintre episoade se realizează prin monologul eroului rostind balada lupului singuratic — o tulburătoare meditație poetică despre moartea demnă, în singurătate, a celui mândru și liber. Piesa nu are o construcție riguroasă, fapt vizibil și în spectacolul pus în scenă la „Malii” de regizorul B. Ravenskih, în decorul poetic al lui

E. S. Kocerghin, spectacol majestuos și solemn, prea lent, însă, pentru a păstra pînă la capăt tensiunea pe care uncori izbuteste să-o instaureze. Această tensiune se datorează în primul rînd admirabilului actor I. V. Iliński, interpretul rolului principal: compoziție concentrată, care îmbină monumentalitatea cu simplitatea, picurînd ici-colo, în oceanul de coplesitoare tristețe și de caldă omenie ale personajului, puțin umor, puțin auto-ironie înțeleaptă.

● La M.H.A.T., în noua sa clădire, modernă, dramaturgia contemporană domină repertoriul. *Vînătoarea de rațe* de A. Vampilov (inscrisă, la noi, în repertoriul Teatrului Mic) atrage publicul în primul rînd prin numele autorului. Spectacolul pus în scenă de Oleg Efremov oscilează între poezie și banalitate cotidiană, încercînd să surprindă esența zbatelor croului principal, Zilov, nestatornicul călător fără busolă. Decorul lui D. L. Borovski — două șiruri de mese ce urcă spre infinit — sugerează ceva din ambiguitatea aspirațiilor personajului, dar funcționalitatea sa nu e destul de limpede, iar interpretarea actoricească (al doilea eșalon al distribuției, în spectacolul pe care l-am văzut) navighează cînd pe apele patetismului romantic (Miagkov, în rolul lui Zilov), cînd pe cele ale veridicității prozaice. Cred că piesa e mai elevată decît spectacolul.

● În schimb, *Legătura inversă* de Aleksandr Ghelman (autor de asemenea cunoscut publicului românesc, prin filmul *Premiul* și prin piesa *Da sau Nu*), se impune atît prin substanța textului, cît și prin valoarea specta-

colului, realizat tot de Oleg Efremov, de data aceasta în scenografia ingenioasă a lui Josef Svoboda (R. S. Cehoslovacă). Pe scena deschisă, practicabile dispuse în trepte sînt încărcate de puzderie de birouri și scaune sugerînd o ierarhie a muncii, a funcțiilor și a răspunderilor. Acțiunea înaintează trepidant, chiar pasionant, urmîrind viața unui șantier, care mobilizează eforturi uriașe: conștiințe, atitudini, convingeri sînt confruntate cu obligația de a îndeplini un angajament pripit, insuficient pregătît, în ultimă instanță, demagogic. Se conturează tipuri de activiști, la diverse niveluri de răspundere, pe diferite trepte ale ierarhiei, tipuri cărora o cehipă de excelenți actori le-a dat consistență și autenticitate. L-am reținut, în primul rînd, pe Innokenti Smoktunovski, în rolul lui Sakulin, primul secretar al Comitetului orașenesc de partid, un tip de activist gînditor, sensibil, concentrat asupra găsirii adevărului, de un ecaln filozofic și cu o intransigență într-adevăr revoluționară, ținînd piept lui Okunev, alt tip de activist, secretar al Comitetului regional, care și-a făcut din lozincă, un mod de a eluda adevărul și din declarații general valabile, o metodă de conducere (personaj foarte bine interpretat de E. A. Evstigneev). Cu asemenea actori, și cu alții ca ei, (Iia Savvina, Zimin, Nevinnii, Davidov etc.), ceea ce ar fi putut părea o problemă „de producție” a dobîndit adîncimea unei drame omenești. Un spectacol al cărui adevăr artistic electriza sala. L-am aplaudat cu căldură.

telex-,,teatrul“ • telex-,,teatrul“ • telex-,,teatrul“

(Continuare din p. 60)

La Zagreb s-a desfășurat a douăsprezecea ediție a Festivalului internațional al teatrelor de păpuși în limba esperanto. Teatrul de păpuși din Constanța a luat mai mult de jumătate dintre premiile puse în joc, adică șapte. Cu trei premii colective și patru individuale, dintre care Premiul pentru spectacolul cu cel mai umanist mesaj și Premiul special pentru actrița Aneta Forna-Christu, le-a tăiat celorlalți concurenți esperantiști orice speranță. ● În almanahul „GONG '80” veți putea face cunoștință cu premiile naționale și internaționale agonizate de „Tăndărică”. ● După ce și-a umplut tolba cu pre-

mii, colectivul păpușarilor constănțeni a prezentat publicului de pe malul mării spectacolul Cinci băieți, toți isteți de Emanoil Engel, în regia talentatei Kovacs Ildiko, și repetă Lecția de zbor și cor pentru puilul de cocor (vă place titlul?) și Ioaneș Fărdefrică, amîndouă de Cristian Pepino. Regia ambelor spectacole, Cristian Pepino: scenografia, Ion Chițoiu. ● Și la Teatrul „Ion Vasilescu” s-au încheiat reparațiile. Din presa cotidiană, așlăm că spectacolele vor fi prezentate într-o sală, cităm: „complet renovată, într-o ambianță de confort sporit”. Cam tip T.A.P.L., reclama! Preferam să fim invitați la spectacole de exi-

gență sporită, de calitate sporită. Dar, să mai așteptăm. ● La Oradea, secția română a Teatrului de Stat a prezentat O scrisoare pierdută de Caragiale în regia lui Alexandru Colpacci și scenografia lui Dan Jitianu, Mircea Cornișteanu repetă Mobilă și durere de Teodor Mazilu. Secția maghiară a teatrului a prezentat Kir Iannulea, dramatizare de Mehes György după Caragiale, în regia lui Farkas Istvan, și Tango de Mrozek, în regia lui Alexandru Colpacci. Se repetă Scene din viața unui bădăran de D. Solomon, în regia lui Farkas Istvan.

FAIMA